

Anna Jaklińska

SCENARIUSZ ZAJĘĆ HISTORII W KLASIE 4 SP

Scenariusz opracowany w ramach projektu „Mózg rządzi! Kształcenie umiejętności uczenia się jako jednej z umiejętności kluczowych warunkujących powodzenie w przyszłym życiu społecznym i zawodowym” współfinansowanego ze środków mechanizmu finansowego EOG na lata 2014-2021 oraz budżetu państw Projekt „Mózg rządzi!” korzysta z dofinansowania o wartości 75 000 EUR otrzymanego od Islandii, Liechtensteinu i Norwegii w ramach Funduszy EOG. Celem projektu jest opracowanie programu systemowego wprowadzenia metod i strategii efektywnego uczenia się dzieci w szkole podstawowej poprzez poprawę jakości i dopasowanie oferty edukacyjnej szkoły, a także rozwój kadry nauczycieli szkoły w obszarze doskonalenia kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie: metod i technik efektywnego uczenia się dzieci.

Temat lekcji: Polska Bolesława Chrobrego

Czas trwania: 1 godzina lekcyjna

Cele lekcji.

Uczeń:

- poprawnie posługuje się terminami: relikwia, arcybiskupstwo,
- określa czas wydarzeń:
 - 997 rok – śmierć biskupa Wojciecha,
 - 1000 rok – zjazd gnieźnieński,
 - lata 1002–1018 – wojna polsko-niemiecka,
 - 1025 rok – koronacja i śmierć Bolesława Chrobrego,
- omawia dokonania postaci historycznych: Bolesława Chrobrego, biskupa Wojciecha, Ottona III,
- opisuje przebieg misji biskupa Wojciecha w Prusach,

- przedstawia przyczyny zjazdu gnieźnieńskiego,
- wymienia postanowienia zjazdu gnieźnieńskiego oraz ocenia jego znaczenie,
- wyjaśnia, jakie były przyczyny i skutki wojny polsko-niemieckiej,
- wymienia ziemie, które przyłączył do Polski Bolesław Chrobry,
- charakteryzuje rolę Bolesława Chrobrego w umacnianiu państwa polskiego,
- wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego,
- ocenia panowanie Bolesława Chrobrego.

Metody i techniki nauczania:

- łańcuch skojarzeń
- metoda haków
- akronim
- metoda aktywizująca – burza mózgów
- rozmowa nauczająca (pogadanka),
- praca z tekstem.

Formy pracy:

- indywidualna, grupowa, zbiorowa.

Środki dydaktyczne:

- podręcznik „Wczoraj i dziś 5” (s.170-174)
- tablica interaktywna
- puzzle internetowe
- teleturniej wiedzy online- Wordwall
- kartki papieru
- film

Załączniki: Zał. 1; zał. 2, zał.3, zał. 4, Materiały dla uczniów.

Zagadnienie/ Faza lekcji	Środki dydaktyczne	Zastosowane metody i strategie uczenia się	Sposób realizacji zagadnienia
Faza wprowadzają ca	podręcznik „Wczoraj i	Wykład, rozmowa nauczająca	Czynności organizacyjne, sprawdzenie obecności, podanie tematu lekcji.

(4 min)	dzisiaj 5” (s.170-174), tablica interaktywna		Nauczyciel podaje cel lekcji: przedstawienie dokonań Bolesława Chrobrego oraz ich wpływu na pozycję Polski w Europie. Chętni uczniowie przypominają, jakie skutki miało przyjęcie przez Mieszka I chrztu.
Faza realizacyjna (34 min)	podręcznik „Wczoraj i dzisiaj 5” (s.170-174), tablica interaktywna komputer puzzle internetowe, kartki papieru, film	Rozmowa nauczająca, rymowanka, łańcuch skojarzeń- rymowany, burza mózgów, film dydaktyczny, metoda haków.	Nauczyciel przedstawia historię panowania Bolesława Chrobrego. 1. Nauczyciel omawia pozycję Polski po śmierci Mieszka I oraz wydarzenia, jakie zaistniały po przejściu władzy przez jego syna Bolesława. Wyjaśnia znaczenie przydomka nowego władcy – „Chrobry”- dzielny, męzny, waleczny. 2. Na tablicy interaktywnej uczniowie układają portret Bolesława Chrobrego z puzzli. https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=36c5882fcac1 3. Nauczyciel dzieli klasę na 4 grupy i wyjaśnia pracę metodą burzy mózgów. Zapisuje na tablicy hasło problemowe: „Jakie wydarzenia z czasów panowania Bolesława Chrobrego umocniły pozycję Polski w Europie?” . Zespoły dostają instrukcje dla poszczególnych grup na kartach: I grupa: Misja biskupa Wojciecha, II grupa: Zjazd gnieźnieński, III grupa: Wojny z sąsiadami, IV grupa: Koronacja. 4. Po upływie wyznaczonego czasu grupy przedstawiają hasła związane z opracowanym zagadnieniem. Wybrani uczniowie przedstawiają odpowiedzi na wyznaczone w danej grupie zagadnienia. I grupa: „Dlaczego biskup Wojciech wyruszył z misją chrystianizacyjną do Prus?”, „Jakie korzyści mogła odnieść Polska z posiadania relikwii

			<p>świętego?”. II grupa: „Podajcie przyczyny przybycia do Gniezna cesarza Ottona III”, „Co zyskał Bolesław Chrobry podczas zjazdu gnieźnieńskiego?”. III grupa: „Jak układały się stosunki Bolesława Chrobrego z Niemcami po śmierci Ottona III?” Wojny o Milsko, Łużyce i Miśnię; obrona Niemczy, pokój w Budziszynie” „Zdobycze na Wschodzie”, IV grupa: „Co zyskała Polska i jej władca dzięki koronacji w 1025 roku?”.</p> <p>5. Nauczyciel wraz z uczniami ustalają hierarchię najważniejszych dokonań Bolesława Chrobrego Chętni uczniowie formułują argumenty dotyczące wyboru.</p> <p>6. Uczniowie głosują nad najważniejszym jego zdaniem wydarzeniem.</p> <p>7. Nauczyciel przedstawia mocne i słabe strony rządów pierwszego króla Polski.</p> <p>Rozpoznanie wydarzeń historycznych w rymowance T-Raperów znad Wisły. Zał. 1</p> <p>Utrwalenie wydarzeń związanych z panowaniem Bolesława Chrobrego. Zał. 2</p> <p>Utrwalenie: Film : Drzwi Gnieźnieńskie - Drzwi Świętego Wojciecha Animacja jakiej nie było!</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=cs9X2RiKb2E&t=26s</p> <p>Fundacja Świętokrzyska Gory Historii</p>
--	--	--	---

<p>Faza podsumowująca (7 min)</p>	<p>-teleturniej wiedzy online- Wordwall – tablica interaktywna komputer</p>	<p>Akronim, pierwsze litery</p>	<p>Uczniowie, przy pomocy nauczyciela, tworzą akronim, dzięki któremu łatwiej zapamiętają najważniejsze wydarzenia związane z panowaniem Bolesława Chrobrego. Zał. 4</p> <p>Podsumowanie- gra teleturniej.</p> <p>https://wordwall.net/pl/resource/16108802/historia/boles% c5%82aw-chrobry</p> <p>Praca domowa: Zabawa w puzzle.</p> <p>https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=283a 86cbb11a</p> <p>https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=0907 ba2107d6</p> <p>Ocena aktywności i przypomnienie celów zajęć.</p>
-----------------------------------	---	--	---

Materiały dla ucznia Zadania dla grup

Zadanie dla grupy I

Misja biskupa Wojciecha

„Dlaczego biskup Wojciech wyruszył z misją chrystianizacyjną do Prus?”, „Jakie korzyści mogła odnieść Polska z posiadania relikwii świętego?”– nr 1. Wypiszcie hasła związane z Waszym zagadnieniem na arkuszu papieru, przedstawicie je podczas burzy mózgów.

Zadanie dla grupy II

Zjazd gnieźnieński

„Podajcie przyczyny przybycia do Gniezna cesarza Ottona III”, „Co zyskał Bolesław Chrobry podczas zjazdu gnieźnieńskiego?” nr 2. Wypiszcie hasła związane z Waszym zagadnieniem na arkuszu papieru, przedstawicie je podczas burzy mózgów.

Zadanie dla grupy III

Wojny Bolesława Chrobrego

„Jak układały się stosunki Bolesława Chrobrego z Niemcami po śmierci Ottona III?” Wojny o Miłsko, Łużyce i Miśnię; obrona Niemczy, pokój w Budziszynie” „Zdobycze na Wschodzie” nr 3 . Wypiszcie hasła związane z Waszym zagadnieniem na arkuszu papieru, przedstawicie je podczas burzy mózgów.

Zadanie dla grupy IV

Koronacja

„Co zyskała Polska i jej władca dzięki koronacji w 1025 roku?” - nr 4. Wypiszcie hasła związane z Waszym zagadnieniem na arkuszu papieru, przedstawicie je podczas burzy mózgów.

Załącznik 3

Metoda haków

Choinka 1
Łabędź 2
Haczyk 5
Bałwanek 8
Bombka 0

Daty :
1000 r.
1002-1018 r.
1025 r.

Załącznik 4

Akronim – przykład

M – misja chrystianizacyjna biskupa Wojciecha

O – Otton III przybywa na zjazd gnieźnieński

W – wojny Bolesława Chrobrego z Niemcami

A – aktywne wkroczenie do Kijowa

KRÓLA ! – koronacja Bolesława Chrobrego

TEKST 1

Został praskim biskupem, jednak to życie też mu nie odpowiadało. Umiłował ubóstwo i ascetyzm. Postanowił więc zrzec się godności biskupiej i przywdziać habit zakonnika zamykając się w murach klasztornych. Jednak papież się na to nie zgodził. Pozostawił mu do wyboru powrót na biskupstwo praskie lub misje wśród pogan. Wojciech wybrał to drugie rozwiązanie.

W 996 roku został przyjęty na dworze Bolesława Chrobrego. W kwietniu kolejnego roku Wojciech wraz z młodszym bratem Radzime-Gaudentym wyruszył do Gdańska, gdzie „ochrzcił wielkie tłumy ludu”, a stamtąd popłynął do Prus. Książę Bolesław ofiarował mu zbrojnych by go chronili na zagranicznych ziemiach, lecz Wojciech ich odesłał do księcia.

23 kwietnia 997 roku w okolicach wsi Cholin, Prusowie zabili Wojciecha. Zginął przeszyty włócznią, jego głowę zaś nabitą na pał. Brata Gaudentego puszczono wolno, zapewne z nadzieją okupu za ciało męczennika. Tak też się stało – Bolesław wykupił ciało za złoto. Pochował je w kościele gnieźnieńskim.

Cesarz Otton, który znał i bardzo cenił Wojciecha, usilnie zabiegał o jego kanonizację. Tak też się stało. W roku 999 papież Sylwester II uznał Wojciecha za Świętego.

<https://polskiedzieje.pl/slawni-polacy/misja-sw-wojciecha.html>

TEKST 2

Zjazd gnieźnieński

W pielgrzymce do grobu świętego Wojciecha i w celu pozyskania Chrobrego do swych idei uniwersalistycznego cesarstwa przybył do Gniezna w roku 1000 cesarz Otton III. Podczas zjazdu gnieźnieńskiego utworzono niezależną polską organizację kościelną z metropolią w Gnieźnie i biskupstwami w Krakowie, Kołobrzegu i Wrocławiu. Arcybiskupem gnieźnieńskim został brat św. Wojciecha, Radzim-Gaudenty. Biskup poznański Unger został dożywotnio wyłączony spod zwierzchności Gniezna – biskupstwo misyjne w Poznaniu powstało bowiem już w 968 roku. Najważniejszym aktem dokonanym podczas zjazdu gnieźnieńskiego była jednak symboliczna koronacja Bolesława Chrobrego na króla, dokonana poprzez nałożenie na jego skronie diademu cesarskiego. Nie została ona nigdy jednoznacznie potwierdzona, jednak dowodem mogą być monety datowane na najpóźniej 1020 rok z wizerunkiem Bolesława i napisem *rex* (łac. *król*). W ten sposób Chrobry otrzymał prerogatywy (uprawnienia) królewskie (m.in. prawo inwestytury biskupów). Niektórzy historycy uważają nawet, iż Otton uznał Bolesława Chrobrego za swojego *drugiego* następcę na tronie cesarskim (po margrabim Miśni Ekkehardzie). Wiązą oni z tym interwencję Bolesława w Niemczech w 1002. Według nich, po zamordowaniu margrabiego przez jego przeciwników, polski władca chciał się upomnieć o tron rzymsko-niemiecki. Obie te kwestie wciąż budzą gorące dyskusje. Oprócz tego Chrobry został również uznany przyjacielem Świętego Cesarstwa Rzymskiego i bratem cesarskim, co stanowiło najwyższą możliwą godność w ówczesnym ceremoniale. W trakcie owych uroczystości nastąpiła wymiana darów. Ponadto Polska uniezależniła się od Niemiec (została zwolniona z płacenia trybutu). Otton III podarował Chrobremu kopię włóczni św. Maurycego i relikwię gwoźdźcia z Krzyża Pańskiego, a w zamian otrzymał ramię św. Wojciecha (zachowane do dziś) i 300 zbrojnych. Według francuskiego kronikarza Ademara z Chabannes (zm. 1034), Bolesław miał towarzyszyć Ottonowi III do Akwizgranu i tam otrzymać złoty tron Karola Wielkiego, którego grób w tym czasie Otton III kazał odnaleźć i otworzyć

TEKST 3

Wojny Bolesława Chrobrego

Zajęcie Miśni, Milska, Łużyc i interwencja w Czechach

Dobre relacje z zachodnim sąsiadem załamały się po niespodziewanej śmierci młodego cesarza w 1002 roku. Bolesław wykorzystał wewnętrzne walki w Rzeszy i zajął ważny rejon przedpola Odry: Miśnię, Milsko i Łużycę. Kiedy władzę w Niemczech ostatecznie przejął Henryk II, zaakceptował on zdobycze Chrobrego, przekazując mu je na zasadzie lenna. Jedynie Miśnię oddał we władanie sprzymierzonemu z księciem polskim margrabiemu Guncelinowi. Relacje zostały unormowane, jednak zorganizowanie nieudanego zamachu na życie Bolesława przywróciło ryzyko konfliktu. Do wojny nie doszło, a książę Polski przystąpił do interwencji w Czechach, gdzie w roku 1003 zmarł książę Władysław. Chrobry na tronie osadził wcześniej wygnanego Bolesława III Rudego. Prawdopodobnie na prośby opozycji czeskiej w tym samym roku raz jeszcze wmieszał się w sprawy czeskie – oślepił Bolesława Rudego, a następnie sam objął tron w Pradze i ogłosił się księciem Czech, nie chciał jednak złożyć hołdu królowi niemieckiemu, jak zwykli to byli czynić władcy czescy. Stało się to m.in. pretekstem Niemiec do wojny z Polską.

Wojna polsko-niemiecka 1002–1018

W 1002 Chrobry sam rozpoczął wojnę, atakując Miśnię. Henryk odpowiedział wyprawą zbrojną w roku następnym. Pierwsza ofensywa nie odniosła skutku, ale już w 1004 władca Rzeszy zaatakował Czechy i obalił władzę Bolesława w tym państwie. Przy Polsce pozostały Morawy i Słowacja^[22]. Następnie Henryk w 1005 zdobył Milsko, a nawet dotarł ze swoimi wojskami aż pod Poznań. Wtedy też zawarto układ pokojowy, na mocy którego Bolesław prawdopodobnie zrzekł się Milska i Łużyc. Henryk wkrótce wypowiedział rozejm, w efekcie czego Bolesław Chrobry w 1007 najechał ziemie arcybiskupstwa magdeburskiego. Następnie bez większych problemów odzyskał Budziszyn. Kontrofensywa Henryka ruszyła dopiero w 1010, nie przyniosła jednak żadnych skutków poza lokalnymi zniszczeniami na Śląsku. W 1012 zawarto pokój na pięć lat. Wykorzystując wojnę polsko-niemiecką, zapewne w 1007 roku, od Polski niezależni się Pomorze Zachodnie. Bolesław złamał jego postanowienia i na nowo rozgorzały walki, jednak mimo to w 1013 doszło do porozumienia w Merseburgu – Bolesław Chrobry uzyskał Milsko i Łużycę w lenno, a w zamian zobowiązał się do posiłków wojskowych

dla Henryka II, podczas wyprawy do Rzymu. W 1015 ponownie wybuchła wojna między cesarzem i Bolesławem Chrobrym. Polski władca odmówił wsparcia wyprawy Henryka do Italii, a także podjął próby spiskowania przeciw niemu z księciem czeskim. Doprowadziło to do cesarskiej interwencji w Polsce, która jednak zakończyła się niepowodzeniem. Henryk II, sprzymierzywszy się z księciem ruskim Jarosławem Mądrym, zaatakował Bolesława raz jeszcze w 1017 – ponownie nie odnosząc sukcesu. Również Jarosław Mądry nic nie zawojował. W 1018 zawarto ostatecznie pokój w Budziszynie. Zwycięzcą konfliktu okazał się Bolesław, który zachował Miłsko i Łużyce, już nie jako lenno, ale swoją własność, oraz uzyskał także od cesarza pomoc zbrojną w wyprawie na Kijów.

1002 – 1018 – wojny z Niemcami; przyłączenie Łużyc i Miłska.

1003 – 1004 – wojny z Czechami; przejściowe zajęcie Czech, Moraw i Słowacji.

1018 – wojny z Rusią; wkroczenie do Kijowa; przyłączenie Grodów Czerwieńskich.

https://pl.wikipedia.org/wiki/Boles%C5%82aw_I_Chrobry

Obrona Niemczy – 1017 r.

W czasie wojen polsko-niemieckich, do historii przeszła obrona piastowskiego grodu Niemcza (na Śląsku).

Mimo wielokrotnej przewagi liczebnej wojsk cesarza i jego sojuszników (m.in. Czechów), obrońcy bronili się dzielnie przez ponad miesiąc.

Będąc pod wrażeniem obrony, cesarz odstąpił od grodu i zgodził się podpisać pokój z Bolesławem.

http://khp.orpeq.pl/images/Upload/zasoby/wop/klasa5/V_SP_Wiedza_o_Polsce_3_Panowanie_Boleslawa_Chrobrego.pdf

Wojny Bolesława Chrobrego

W 1018 roku Bolesław Chrobry zorganizował wyprawę, aby przywrócić na tron kijowski swego zięcia Świętopętka. Zakończyła się ona pełnym powodzeniem. Po zwycięskiej bitwie pod Wołyniem (22 lipca), zajął Kijów (14 sierpnia). W drodze powrotnej przyłączył utracone w 981 Grody Czerwieńskie. Świętopętk

jednak nie utrzymał się na tronie, zrzucił go Jarosław Mądry. Świętopełk został wygnany z Rusi i poprosił o ponowną pomoc swojego teścia Bolesława Chrobrego, który mu już jej nie udzielił (dwukrotne zrzucenie Świętopełka z tronu świadczyło o jego nieudolności). Chrobry poparł Jarosława Mądrego jako godnego władcę i podpisał z nim pakt o nieagresji.

https://pl.wikipedia.org/wiki/Boles%C5%82aw_I_Chrobry

TEKST 4

Koronacja królewska

Trwa spór co do daty koronacji. Niektórzy historycy uważają, że Chrobry od 1000 roku starał się o papieską zgodę na koronację, potwierdzającą akt dokonany podczas zjazdu gnieźnieńskiego. Niezależne źródła proveniencji niemieckiej jednoznacznie potwierdzają, że Bolesław, korzystając z krótkiego bezkrólewia w Niemczech po śmierci Henryka II, kazał się koronować w 1025 roku (dokładna data ani miejsce nie jest znane). Inni uważają (Johannes Fried) iż w 1025 dokonano tylko odnowienia koronacji z roku 1000 (tzw. srebrna, koronacje wielokrotne są spotykane w tym czasie)^[1]. Przeciwno temu pogładowi protestuje Jerzy Wyrozumski, który zaznacza, że w świetle tekstu z epitafium władcy, jak również według późniejszej polskiej tradycji, symboliczny akt włożenia diademu cesarskiego na głowę polskiego władcy przez Ottona III w 1000 roku nie był przez współczesnych uznawany za jakiegokolwiek ekwiwalent koronacji. Nie wyklucza to wspomnianego wcześniej faktu, że polski książę starał się uzyskać koronę wkrótce po zjeździe, niemniej starania te zakończyły się niepowodzeniem ze względu na śmierć przychylnych Bolesławowi zarówno cesarza, jak i papieża. Istnieją również podania, że korona pierwotnie przeznaczona dla polskiego władcy trafiła ostatecznie na Węgry, gdzie spoczęła na skroniach tamtejszego władcy Stefana^[23].

Niezależnie od rozważanych wyżej wątpliwości, Bolesław Chrobry zmarł wkrótce po koronacji z 1025 (1024), a rządy objął jego syn Mieszko II Lambert.

https://pl.wikipedia.org/wiki/Boles%C5%82aw_I_Chrobry

W średniowiecznej Europie było kilka „kategorii” władców: cesarz, królowie, książęta.

Na koronację musieli wyrazić zgodę papież i cesarz.

W 1025 r. Bolesław Chrobry koronował się na pierwszego króla Polski.

Bolesław Chrobry – pierwszy polski król

Ceremoniał koronacyjny: namaszczenie świętymi olejami i nałożenie korony przez arcybiskupa – wielki sukces Chrobrego.

Kilka miesięcy po koronacji Bolesław zmarł (1025 r.).

Bolesław był bardzo dobrym władcą: szanował i dbał o poddanych, do swojego państwa włączył wiele nowych terenów. Za jego panowania Polska uzyskała pierwszego patrona, (opiekuna), świętego Wojciecha.

http://khp.orpeq.pl/images/Upload/zasoby/wop/klasa5/V_SP_Wiedza_o_Polsce_3_Panowanie_Boleslawa_Chrobrego.pdf

Zał. 6 rymowanka T-raperzy z nad Wisły

Bolesław Chrobry

Drugi król to Bolek Pierwszy zwany Chrobrym przez tutejszych
Jego twarz nie raz mincarze uwieczniali na Denarze
Wielki cesarz Otton trzeci chrzestnym był dla jego dzieci
A konkretnie dla trzeciego co dostało imię jego
Zaś Chrobremu Maurycego włócznie wręczył a do tego
Diadem swój na głowę wsadził w Gnieźnie jako symbol władzy
Chrobry zwiększał wciąż granice to o Miłsko to Łużyce
Panem w Czechach był i Miśni co dziś nawet się nie przyśni

Chrobry chrobry
Byłeś dobry
Chrobry chrobry
Byłeś dobry
Chrobry chrobry
Byłeś dobry
Chrobry chrobry
Byłeś dobry

Cieszyć też każdego musi że popędził kota Rusi
I to zdrowo że tak powiem bo z finałem aż w Kijowie

Chrobry chrobry
Byłeś dobry
Chrobry chrobry
Byłeś dobry

Jego ręki moc i głowy pół miliona kwadratowych
Kilometrów Polsce dała nigdy tyle już nie miała

Teraz skupcie się psubraty bo ważniejsze padną daty
Dziewięć sześć sześć rok urodzin choć nie każdy z tym się zgodzi
Rok tysięczny w Gnieźnie hucznie uczcił Otta dostał włócznie
Jeden zero jeden osiem w Budziszynie pokój co się stał dla Niemców przykrym przejściem
Dziesięć dwa pięć tron i zejście

Chrobry chrobry
Byłeś dobry
Chrobry chrobry
Byłeś dobry
Chrobry chrobry
Byłeś dobry
Chrobry chrobry
Byłeś dobry

Tekst: T-raperzy Znad Wisły „Chrobry”

https://www.tekstowo.pl/piosenka,t_raperzy_znad_wisly,chrobry.html

Iceland
Liechtenstein
Norway grants